

POSTANOWIENIE

Dnia 23 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak (przewodniczący)

SSN Katarzyna Gonera

SSN Romualda Spyt (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania T. Spółki z o.o. z siedzibą w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w W.
z udziałem Ł. B.
o wysokość podstawy wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 23 marca 2022 r.,
zażalenia odwołującej się Spółki na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 19 kwietnia 2021 r., sygn. akt III AUa (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Decyzją z 23 sierpnia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Ł. ustalił podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe, chorobowe i zdrowotne Ł. B. jako pracownika u płatnika składek T. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za poszczególne miesiące od lutego 2015 r. do czerwca 2015 r.

Wyrokiem z 17 kwietnia 2019 r. Sąd Okręgowy w W. w punkcie 1. sentencji zmienił zaskarżoną decyzję, stwierdzając, że do podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i

zdrowotne Ł. B. jako pracownika u płatnika składek T. sp. z o.o. w W. nie wlicza się kwot uzyskanych z tytułu umowy zlecenia zawartej z T. sp. z o.o.” sp. k.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z 28 października 2020 r. w punkcie I. zmienił zaskarżony wyrok w pkt. 1 w ten sposób, że oddalił odwołanie płatnika, w punkcie II. rozstrzygnął o kosztach postępowania przed Sądem pierwszej i drugiej instancji.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego złożyła odwołująca się Spółka, skarżąc wyrok w całości. W skardze kasacyjnej pełnomocnik odwołującej się Spółki wartość przedmiotu zaskarżenia oznaczył na kwotę 10.847,50 zł. Wezwany do wskazania sposobu obliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia, wyjaśnił, że po weryfikacji wartość ta wynosi 13.535,87 zł, stanowiąc sumę przychodów zainteresowanego Ł. B. z umów zlecenia zawartych z innym podmiotem niż skarżąca, tj. z T. Sp. z o.o. Sp. k., w okresie od lutego 2015 r. do czerwca 2015 r. Pełnomocnik odwołującej się Spółki jednocześnie podniósł, że sprawa niniejsza jest sprawą z zakresu ubezpieczeń społecznych o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, bowiem dotyczy objęcia ubezpieczeniem z tytułu umów zlecenia, wobec czego skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia.

Postanowieniem z 10 lutego 2021 r. Sąd Apelacyjny postanowił sprawdzić wartość przedmiotu zaskarżenia i w postanowieniu z dnia 19 kwietnia 2021 r. ustalił, że wartość ta to kwota 5.360 zł oraz odrzucił skargę.

W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał, że niniejsza sprawa nie jest sprawą o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, dlatego o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia, którą stanowi kwota przypisu składek za sporny okres naliczonych od przychodu z umów zlecenia. Ponieważ jest ona niższa niż dziesięć tysięcy złotych, skarga kasacyjna podlega odrzuceniu na mocy art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c. i w związku z art. 367 § 3 k.p.c.

W zażaleniu na powyższe postanowienie płatnik składek zarzucił naruszenie:
(-) art. 23¹ k.p.c., przez jego niezastosowanie i błędne ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia na kwotę 5.3360 zł, podczas gdy w niniejszej sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia powinna zostać określona na kwotę 13.535,87 zł;
(-) art. 398² § 1 k.p.c., przez uzależnienie przyjęcia skargi kasacyjnej w niniejszej

sprawie od wartości przedmiotu zaskarżenia, która „powinna być wyższa niż dziesięć tysięcy złotych”, podczas gdy w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, a niniejsza sprawa dotyczy objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego u odwołującej Spółki z umów zlecenia zawartych z innym podmiotem.

Odwołująca się Spółka wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu oraz o zasądzenie od organu rentowego na swoją rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest nieuzasadnione. Zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c., skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych – niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Wobec powyższego poza wymienionymi kategoriami spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych, tj. o przyznanie i wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego w każdej innej sprawie o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia. Wbrew odmiennemu stanowisku skarżącego, Sąd Apelacyjny prawidłowo zakwalifikował rozpoznawaną sprawę jako sprawę o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, w której o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje dolna granica wartości przedmiotu zaskarżenia w wysokości dziesięciu tysięcy złotych. W orzecnictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że osoba wykonująca pracę na rzecz swojego pracodawcy na podstawie umów cywilnych zawartych z pracodawcą albo z osobą trzecią, z którą także łączy pracodawcę umowa, podlega obowiązkowo

ubezpieczeniu społecznemu jako pracownik (art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 423 ze zm., dalej jako ustawa systemowa) a płatnikiem składek z tytułu tego ubezpieczenia jest jej pracodawca. Na tym kwestia podlegania przez nią ubezpieczeniom społecznym się wyczerpuje. W związku z tym sprawa o opłacenie przez pracodawcę (płatnika składek) składki w wysokości wynikającej z przychodu uzyskanego przez pracownika (ubezpieczonego) na podstawie umowy o pracę i umowy zlecenia (lub innej umowy o świadczenie usług) wykonywanej na rzecz tego pracodawcy dotyczy jedynie wysokości składki, a nie objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, gdyż przedmiotem postępowania w takiej sprawie jest jedynie ustalenie właściwej kwoty podstawy wymiaru składki i wysokości składki, a nie samo podleganie ubezpieczeniom społecznym, ponieważ w sprawie takiej nikt nie kwestionuje, że pracownik albo osoba świadcząca usługi na podstawie umowy prawa cywilnego (zleceniobiorca) podlegają ubezpieczeniom społecznym, bowiem wynika to jednoznacznie z przepisów prawa (art. 6 ust. 1 pkt 1 i pkt 4 ustawy systemowej). Zatem jest to sprawa nie o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym, lecz o wysokość podstawy wymiaru składek, ewentualnie także o wysokość składek, czyli sprawa o prawa majątkowe, w której o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia nie niższa niż dziesięć tysięcy złotych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2017 r., I UZ 55/16, LEX nr 2216194; z dnia 29 listopada 2016 r., II UZ 49/16, LEX nr 2202501 i powołane tam orzeczenia).

Błędny jest tym samym także prezentowany w zażaleniu pogląd, że niniejsza sprawa dotyczy uznania za pracownika osoby wykonującej pracę na podstawie umowy zlecenia, a więc że dotyczy również roszczeń pracowniczych, gdyż spór w niniejszej sprawie koncentruje się wokół wysokości podstawy wymiaru składki, a w konsekwencji – wysokości składki. Nie ma zatem podstaw pogląd skarżącej, że wartość przedmiotu zaskarżenia to suma przychodów zainteresowanego uzyskanych z umów zlecenia.

Również nieuprawniony jest pogląd skarżącej, że wartość przedmiotu zaskarżenia należy ustalić w ujęciu globalnym, czyli z uwzględnieniem wszystkich 18-tu tego rodzaju decyzji organu rentowego wydanych wobec jej pracowników.

Kwestia ta została już przesądzona (w sposób przeciwny od stanowiska skarżącej w tej kwestii) w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r., II UZP 1/14 (OSNP 2014 nr 12, poz. 168), w której Sąd Najwyższy stwierdził, że w razie objęcia jednym wyrokiem wielu decyzji ustalających płatnikowi składek (pracodawcy) i wskazanym w tych decyzjach pracownikom podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną oznacza się odrębnie względem każdego ubezpieczonego pracownika (art. 19 § 2 w związku z art. 398⁴ § 3 k.p.c.). W uzasadnieniu uchwały podkreślono, że każda decyzja składkowa ma indywidualny wymiar materialnoprawny i procesowy, w szczególności gdy dotyczy sprostowania, korekty lub uzupełnienia danych zawartych w imiennych raportach miesięcznych w zakresie należnych i opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne. Każda decyzja, która bezpośrednio wpływa lub w przyszłości będzie wpływać na ustalenie i wysokość indywidualnych świadczeń z ubezpieczeń społecznych, może być przedmiotem zaskarżenia (odwołania) do sądu ubezpieczeń społecznych, który osądza indywidualne spory dotyczące obowiązku składkowego realizowanego przez płatnika składek. Z takiego postrzegania istoty prawnej indywidualnej sfery stosunku pracowniczego ubezpieczenia społecznego wynika potrzeba wydania indywidualnych decyzji składkowych wobec każdego z ubezpieczonych pracowników i obowiązek osądzenia odwołania od tych decyzji, które zmieniają lub korygują stany indywidualnych kont każdego „z osobna” ubezpieczonego pracownika. Dlatego o wartości przedmiotu sporu i dalszego zaskarżenia nie decyduje suma składek wymierzonych łącznie za kilku lub więcej ubezpieczonych, ale kwoty składek wymierzonych do poboru za każdego ubezpieczonego pracownika.

Uwzględniając, że w sprawie objętej zażaleniem wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa od dziesięciu tysięcy złotych, Sąd Najwyższy oddalił zażalenie (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).